

PM 2007:55 RIII (Dnr 303-5035/2006)

Svar på remiss av naturvårdsverkets rapport om framtida producentansvar för förpackningar och tidningar

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande:

Ärendet

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera producentansvaret för förpackningar och returpapper, dvs. insamlingen av glas, hårdplast, kartong, metall och tidningar. 2005-01-01 trädde de reviderade producentansvarsförordningarna i kraft. Dessa förordningar ställer högre krav på samråd och servicenivå på insamlingssystemen. Naturvårdsverket hade ett uppföljningsuppdrag till 2006-12-01 till hur förordningarna efterlevs. Uppföljningsuppdraget har redovisats i en rapport. Rapporten och förslag till åtgärder för att uppnå producentansvarets mål har utsänts på remiss.

Enligt rapporten fungerar producentansvaret i stort sett väl. De hushåll som kontaktats är nöjda och insamlingen i Sverige redovisar hög andel återvinning. EU har lagstiftat om återvinningsnivåer och dessa nivåer överträffas i Sverige. Sverige har även formulerat egna nationella mål och där ligger insamlingsnivåerna för metall och plast under målen.

I rapporten finns idéer om framtida utveckling. Naturvårdsverket vill arbeta för att optimera hanteringen av hushållens förpackningar. En annan idé är att "samla in i materialströmmar". Naturvårdsverket föreslår att man göra en studie i en kommun och börja med att samla in metall. Naturvårdsverket vill även förebygga uppkomst av avfall.

Rapporten finns i sin helhet att hämta på:

<http://www.naturvardsverket.se/bokhandeln/pdf/620-5648-4.pdf>

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Kungsholmen och Skärholmen samt till trafik- och renhållningsnämnden och miljöförvaltningen.

Trafik- och renhållningsnämnden håller inte med Naturvårdsverket när verket anser att producenterna inte ska ansvara för de förpackningar som inte sorteras ut av hushållen. Verkets uppfattning är att det endast är det avfall som tillförts producenternas insamlingssystem som producenterna ansvarar för. Nämnden delar inte denna uppfattning på grund av att hushållsavfallsinsamlingen kommer att belastas av mängden producentansvarsavfall som producenternas insamlingssystem och insamlingspunkter inte har servicegrad för.

Nämnden menar att en ökning av den fastighetsnära insamlingen på sikt innebär att de publika återvinningsstationerna kan minska till antalet. Nämndens uppfattning är att det är värdefullt att Naturvårdsverket genomför studier och skaffar kunskap beträffande förutsättningar för fastighetsnära insamling.

Nämnden anser att verket måste ställa tydligare krav på att producenterna ska anordna insamlingspunkter för små verksamheter i den omfattning som krävs. I rapporten finns inga krav på avfallslämnaren och hur denne ska hantera avfall annat än det som redovisas i producentansvarsförordningarna. Nämndens uppfattning är att den enskilde avfallsinnehavaren har ett eget ansvar att inhämta kunskap och om hur avfallet ska hanteras och agera därefter. Nedskräpningen vid återvinningsstationerna utgör ett sådant exempel på avsaknad av eget ansvarstagande.

Nämnden välkomnar de fall där man kan genomföra en samordnad insamling av material, vilket sannolikt medför att hushållen uppfattar detta som ett insamlingssystem. En sådan insamling innebär en ökad utsortering och därmed en ökad materialåtervinning.

Miljöförvaltningen menar att det hade underlättat om rapporten utformats med tydliga förslag och att Naturvårdsverket även lagt förslag till de lagändringar som faktiskt föreslås och som Naturvårdsverkets förslag kräver.

Miljöförvaltningen instämmer i Naturvårdsverkets vision för framtidens producentansvar. Många delar i förslaget kommer att öka tydligheten i vem som har ansvaret för en viss verksamhet och därigenom förenkla tillsynen av verksamheten.

Miljöförvaltningen instämmer i kritiken av den nuvarande lagstiftningen. Den har skapat en närmast omöjlig uppgift för kommunerna att utöva tillsyn över huruvida producenterna uppfyller sina skyldigheter enligt miljöbalken och angränsande lagstiftning.

Förvaltningen instämmer i Naturvårdsverkets förslag när det gäller samråden mellan kommuner och producenter m.fl.

Miljöförvaltningen vill med kraft avstyrka verkets förslag om kommunala tillsynsmyndigheter. Det är en enorm uppgift som läggs på kommunerna. Förvaltningen skulle få ansvar för alla företag (rätteligen alla näringsidkare som är producenter oavsett bolagsform) som har säte i Stockholm. En sådan kontroll – om den skall ske – skulle vinna starkt på att den sker på nationell nivå.

Förvaltningen tillstyrker förslaget om att det skall finnas en samordningsentreprenör som skall betraktas som verksamhetsutövare när det gäller skötseln av de lokala återvinningsstationerna. Det kommer att underlätta tillsynen av driften av återvinningsstationerna.

Förvaltningen instämmer i trafikkontorets yttrande över att producenterna i en eller annan mening även bör ha ett ansvar för kostnaden för hantering av förpackningar och returpapper som inte sorteras ut.

Kungsholmens stadsdelsnämnd delar Naturvårdsverkets uppfattning att samråden mellan producenter (förpacknings- och tidningsinsamlingen) och kommun ska vara effektiva och väl belysta.

När det gäller fastighetsnära insamling anser nämnden att det är nödvändigt att öka möjligheterna för detta och förordar dessutom fler nedgrävda behållare.

Skärholmens stadsdelsförvaltning menar att större krav på producenterna borde ställas så att kapaciteten på återvinningsstationerna står i proportion till medborgarnas vilja till insamling av förpackningar och tidningar.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd delar Naturvårdsverkets uppfattning att samråden mellan producenter (förpacknings- och tidningsinsamlingen) och kommun ska vara effektiva och väl belysta.

När det gäller fastighetsnära insamling anser nämnden att det är nödvändigt att öka möjligheterna för detta och förordar dessutom fler nedgrävda behållare.

Mina synpunkter

Den långsiktiga visionen för producentansvaret är att få materialåtervinningen att vara marknadsdriven samtidigt som den ger både miljö- och samhällsekonomiska vinster. I Naturvårdsverkets rapport finns resonemang om effektiviteten i återvinning av pappersförpackningar. Slutsatsen i rapporten är att sådan sortering ska fortsätta. Detta är kanske korrekt analys och slutsats i dag innan den samhälls- och miljöekonomiska bedömningen är bekräftad men frågan måste följas upp och granskas relativt snart igen. Visar det sig att återvinning genom förbränning är det bästa både samhällsekonomiskt, miljömässigt, marknadsmässigt och inte minst är medborgarnas önskemål ska det givetvis genomföras.

Motsvarande slutsatser finns när det gäller granskning av plastkretsens beslut att inte fortsätta med fria insamlingspunkter för verksamheter. Plastproducenterna når inte upp i de nationella målen för materialåtervinning och anser att nivåerna skulle ökas genom att plaståtervinningen konkurrensutsätts. Bedömningen är att det i dag finns ekonomiska incitament för att lyckas med plaståtervinning. Om plastproducenterna har rätt innebär det att den långsiktiga visionen är på väg att uppnås, vilket naturvårdsverket borde uppmuntra snarare än motarbeta.

I rapporten diskuteras problemen med de oklara gränserna för ansvaret mellan kommunerna och producenterna. De samråd som hålls mellan materialbolagen och kommunerna är av varierad kvalitet och kommunerna har valt att gå olika långt. Slutsatsen borde vara att förutsättningarna är mycket skilda i olika städer och landsdelar och att ökad central styrning inte är lösningen. I Stockholm behövs en öppenhet för att hitta kombinationer mellan olika insamlingssystem och utveckling av nya, särskilt i befintlig tät stadsmiljö. Ofta drivs beslut om fastighetsnära insamling av marknaden där fastighetsägare och entreprenörer direkt kommer överens om lösningar som tillfredsställer slutkunden, hushållet i fastigheten, genom god tillgänglighet till sorteringsstationen. I grunden är det positivt och inte en lösning som ska motarbetas och inte heller centralt regleras. Det bör dock tydliggöras att de hushåll som har tillgång till fastighetsnära insamling får betala kostnaderna både genom påslaget vid inköp av produkten och genom sin hyra eller bostadsrättsavgift. Det visar på ett av de uppenbara problemen med producentansvaret.

Jag delar Naturvårdsverkets uppfattning att producenterna inte ska ansvara för de förpackningar som inte sorteras ut av hushållen och att det endast är det avfall som tillförts producenternas insamlingssystem som producenterna ansvarar för. Jag har mycket svårt att se hur man med tillräckligt hög säkerhet skulle kunna härleda rätt kostnader till rätt producent och ett schablonmässigt system skulle riskera att sätta de befintliga incitamenten ur spel.

Angående förslagen om anslutning till godkända insamlingssystem och därmed påföljande tillsynsansvar instämmer jag med Miljöförvaltningens synpunkt att det hade underlättat om Naturvårdsverket i rapporten även hade lagt förslag till de lagändringar som faktiskt föreslås och som Naturvårdsverkets förslag faktiskt kräver.

Om Naturvårdsverket bestämmer insamlingssystemen nationellt finns en risk blir att det faktum att förutsättningarna ser mycket olika ut i olika delar av landet förbises. Ett sådant system skulle då komma att stå i vägen för lokala lösningar. Det blir också otydligt vad samråden egentligen skall innehålla om ett detaljerat insamlings-system redan har fastställts.

Naturvårdsverkets förslag i tillsynsdelen uttrycker sammanfattningsvis en övertro på tillsyn som en effektiv metod att åstadkomma miljövinster. Potentialen för att skapa ekonomiska incitament är hög och marknadskrafterna borde utnyttjas bättre i denna del.

Naturvårdsverket föreslår att kommunen skall utöva tillsyn över att de enskilda producenterna är anslutna till godkända insamlingssystem och detta bör i första hand

följas upp där producentens säte finns. Jag vill med kraft avstyrka detta förslag. Det är en enorm uppgift som läggs på kommunerna. Totalt finns det ca 1 600 000 företag i Sverige och bara antalet nytillkomna företag i Stockholm beräknas vara 6000 per år. Producentregister finns inte och bara att utröna vilka bolag som är producenter enligt 15 kap 4 § MB är en gigantisk uppgift. Att därefter kontrollera huruvida producenten anslutit sig till ett godkänt system eller ej kräver kolossala insatser.

Det finns ingenstans angivet hur denna tillsyn skall finansieras eller om det kommer att vara möjligt att ta ut tillsynsavgifter eller inte. Var ett bolag har sitt säte har ofta lite med att göra var verksamheten bedrivs och en kommun har begränsad kunskap om vilka förpackningar som distribueras i just den kommunen och än mindre om vilka företag som har säte i kommunen och i en eller annan mening producerar en förpackning. Att skapa en sådan jättelik kontrollapparat stämmer dåligt in med ambitionen att minska byråkratin för företagen.

Naturvårdsverket konstaterar att direkta tillsynsinsatser mot enskilda hushåll är alltför resurskrävande men att tillsyn bör göras mot större företag, sjukhus, skolor och andra storförbrukare av förpackningar. Idag sker ingen sådan tillsyn utöver vad som sker i ordinarie miljöbalkstillsyn. Förslaget skulle innebära en betydande ökning av tillsynsverksamheten och jag anser inte att detta är en rimlig resursanvändning. Jag instämmer med Miljöförvaltningens synpunkt att det rimliga istället borde vara att skapa ekonomiska incitament för storförbrukarna att bedriva en välfungerande återvinning.

Miljöförvaltningen har inom ramen för sin miljöbalkstillsyn den operativa tillsynen över att producenterna fullgör sina lagstadgade skyldigheter. Naturvårdsverket föreslår att en kommun dessutom ska bedriva tillsyn över att den egna informationsskyldigheten fullgörs och tillse att kommunerna underlättar för materialbolagen. Kommunerna föreslås sålunda övervaka sig själva i utövandet av en ren kommunal uppgift. Jag ställer mig avvisande till detta förslag eftersom det riskerar att leda till otydliga ansvarsförhållanden gentemot allmänheten när det gäller det lagstadgade producentansvaret.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 21 mars 2007

ULLA HAMILTON

Bilaga

Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande:

Producentansvaret som det är utformat idag fungerar inte eftersom materialbo lagen inte finner det lönsamt att städa på det sätt som medborgarna kräver och för att de inte vill medverka till fasta lokaler för fastighetsnära insamling. Demokratin kräver att någon kan ställas till ansvar när ett system inte fungerar. Kommunen är den instans där detta ska kunna ske.

Vänsterpartiet vill skapa ett effektivt och lättillgängligt återvinningssystem, där producenterna tar det ekonomiska ansvaret för sina produkter. Därför vill vi ta bort producenternas ansvar för själva insamlingen och ersätta detta med ett ansvar för kommunerna att skapa ett fastighetsnära insamlingssystem för allt avfall. Producenterna ska då ersätta kommunerna för insamlingen av förpackningar och tidningar.

Ett sådant system är idag formellt otillåtet men har godkänts av Naturvårdsverket och tillämpas helt eller delvis i minst 20 kommuner. Därför vill vi ändra den nationella lagstiftningen och i väntan på detta låta staden ta initiativet på samma sätt som skett i till exempel Helsingborg. Samtidigt bör samhället genom ändrade regler i form av både bidrag och lagstiftningen se till att insamling av allt avfall sker i den egna fastigheten eller i det egna kvarteret beroende på praktiska möjligheter.

Vi delar Trafik- och renhållningsnämndens syn att producenterna även ska ansvara för de förpackningar som inte sorteras ut av hushållen.

Ersättaryttrande gjordes av *Per Ankersjö* (c) enligt följande:

Systemet med producentansvar har haft stora effekter för befolkningens avfallshantering och producenternas ansvar över de produkter de för ut på marknaden. Producentansvaret är dock inte något statiskt utan måste utvecklas och ambitionsnivån måste höjas. Producentansvaret bör utvecklas till att omfatta fler varor.

Samtidigt finns några problem med systemet. Nedskräpning vid återvinningsstationerna är ett av problemen. I rapporten föreslås ett antal åtgärder för att minska nedskräpningen. Problemet måste tas på allvar och ett tydligt ansvar måste utkrävas.

De s.k. "sopsponerna" var helt oacceptabla ur anständighets- och integritetssynpunkt och är nu borta. Bättre är att satsa på information om hur man sorterar för att minska felsortering och nedskräpning. Ett system med frivilliga "återvinningsvärdar" som ser efter stationerna är värt att utveckla.

Ansvar för förpackningar i hushållssopor är en viktig principdiskussion, men desto viktigare är att problemet löses och att återvinningsgraden hela tiden förbättras.

Jag instämmer i föredragande borgarrådets resonemang kring förslaget om tillsynen över att producenterna är anslutna till insamlingssystem. För Stockholms del skulle denna uppgift bli kolossal.

Det ska vara lätt att vara miljövän. Den fastighetsnära insamlingen är viktig i detta avseende. Det är en fråga både om miljö och om service. Naturvårdsverket pekar på behovet av ytterligare forskning kring fastighetsnära insamling vilket är klokt.

ÄRENDET

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera producentansvaret för förpackningar och returpapper, dvs. insamlingen av glas, hårdplast, kartong, metall och tidningar. 2005-01-01 trädde de reviderade producentansvarsförordningarna i kraft. Dessa förordningar ställer högre krav på samråd och servicenivå på insamlingssystemen. Naturvårdsverket hade ett uppföljningsuppdrag till 2006-12-01 till hur förordningarna efterlevs. Uppföljningsuppdraget har redovisats i en rapport. Rapporten och förslag till åtgärder för att uppnå producentansvarets mål har utsänts på remiss.

Enligt rapporten fungerar producentansvaret i stort sett väl. De hushåll som kontaktats är nöjda och insamlingen i Sverige redovisar hög andel återvinning. EU har lagstiftat om återvinningsnivåer och dessa nivåer överträffas i Sverige. Sverige har även formulerat egna nationella mål och där ligger insamlingsnivåerna för metall och plast under målen.

I rapporten finns idéer om framtida utveckling. Naturvårdsverket vill arbeta för att optimera hanteringen av hushållens förpackningar. En annan idé är att ”samla in i materialströmmar”. Naturvårdsverket föreslår att man göra en studie i en kommun och börja med att samla in metall. Naturvårdsverket vill även förebygga uppkomst av avfall.

BEREDNING

Remissen har lämnats till trafik- och renhållningsnämnden, miljöförvaltningen, stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Skärholmen och Skarpnäck samt till stadsledningskontoret för yttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 februari 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera hur förordningarna om producentansvaret efterlevs samt redovisa vilka insatser som planeras utifrån resultatet. Den 1 december 2006 presenterade Naturvårdsverket Rapport 5648 ”Framtida producentansvar för förpackningar och tidningar – utvärdering av producentansvaret för förpackningar och returpapper samt förslag till åtgärder”.

Underlaget till rapporten utgår från följande aktiviteter:

- En enkätundersökning i 60 kommuner
- Djupintervjuer i 8 kommuner
- Opinionsundersökning i 1 000 hushåll
- Kontakter med representanter för materialbolag, företrädare för boendekollektivet och fastighetsägarna
- Litteraturstudie av IVL Svenska miljöinstitutet

Ärendet

Naturvårdsverkets slutsats är att producentansvaret fungerar i stort sett väl men att förtydliganden och förbättringar av lagstiftningen och verkets vägledning behövs för att komma tillrätta med de brister som identifierats.

Producenterna ska enligt lagstiftningen genomföra lokala samråd för att diskutera hur hanteringen av förpackningar och tidningar ska ske i kommunen och föreslår åtgärder för hur samråden kan förbättras. Förslagen innebär bl.a.

- Producenter och kommuner bör bjuda in övriga berörda parter

- Protokoll från samråd bör offentliggöras
- Alla frågor som rör insamlingen bör samordnas inom kommunen och beaktas vid samråden
- Kommunerna bör ta med lokaliseringen av återvinningsstationer tidigt i planeringsprocessen vid ny- och ombyggnader
- Producenter och kommuner bör se till att deltagare har mandat och kunskap i frågorna som diskuteras
- Kommuner och producenter bör använda Avfallsrådets överenskommelse och kriterier för lämpliga insamlingssystem som underlag för frågor i samrådet
- Producenterna bör skapa sig en bättre överblick över hela insamlingssystemet i varje kommun

Naturvårdsverket anser att producenterna inte ska ansvara för de förpackningar som inte sorteras ut av hushållen och verkets uppfattning är att det endast är det avfall som tillförts producenternas insamlingssystem som producenterna ansvarar för.

Naturvårdsverket har låtit IVL Svenska Miljöinstitutet göra en studie som jämför fastighetsnära insamling med återvinningsstationer. Den studien visar enligt verket på att fastighetsnära insamling innebär ökade företagsekonomiska kostnader samtidigt som miljövinsterna ibland minskar eller till och med försvinner. Naturvårdsverket gör den bedömningen utifrån den kunskap de har att de inte kan centralt reglera när fastighetsnära insamling är en del av det lämpliga insamlingssystemet.

Naturvårdsverket har genomfört en undersökning om hur Förpacknings- och Tidningsinsamlingen samt kommuner och hushåll upplever problem med nedskräpning vid återvinningsstationerna. Hushållen har en mer positiv bild, 77 % upplever att stationerna är i bra ordning och 4 % att den är mycket dålig. I Stockholm anser 12 % att den är mycket dålig.

Verkets undersökning visar även att missnöjet med nedskräpade stationer är tre gånger större i Stockholm jämfört med landet som helhet. Verket bedömer dock att offentligt obemannad insamling fungerar bra, men att det krävs ytterligare åtgärder för att minska nedskräpningen.

För att komma tillrätta med nedskräpningen på återvinningsstationerna föreslår verket följande:

Åtgärder från Naturvårdsverket

- Större spridning av Avfallsrådets kriterier för lämpligt insamlingssystem genom ökade informationsinsatser till kommunerna.

- Vissa av kriterierna görs om till föreskrifter om ett lämpligt insamlingssystem.
- Tydlig tillsynsvägledning om hur kommunen kan agera vid nedskräpning.

Åtgärder från producenterna

- Förbättrad uppföljning av att entreprenörerna städar återvinningsstationerna enligt avtal.
- Bättre lokalisering av insamlingsplatser. Kommunen måste vara behjälplig i denna fråga.

- Kontaktperson alternativt städjour för alla återvinningsstationer.
- Tydlig information på alla återvinningsstationer om hur sortering ska gå till och vem som kan kontaktas vid nedskräpning och fulla behållare.

- Bättre information om hur små verksamheter kan ta sitt producentansvar.

Åtgärder från kommunerna

- Tydligare information om vad som kan lämnas på återvinningsstationerna.
- Bättre servicenivå i den kommunala hanteringen av grovavfall i vissa kommuner.
- Tillsyn över att små verksamheter har ett avfallsabonnemang bör beaktas i den operativa tillsynsmyndighetens utredning av behoven av tillsyn och vid tillsynsplanering.

Dessutom behövs nationella informationskampanjer för att förebygga nedskräpningen generellt eftersom det till viss del är ett attitydproblem.

Naturvårdsverket anger att informationen till verksamheter behöver förbättras. Naturvårdsverket anger i utvärderingen att insamlingssystem ska vara lättillgängliga, underlätta

för den som vill lämna avfall och ge god service. Detta gäller även insamling från små verksamheter.

För att långsiktigt nå visionen för framtiden redovisar Naturvårdsverket bl.a. förslag på att effektivisera insamlingssystemet baserat på insamling i materialströmmar. Sortering i materialströmmar blir mer logiskt ur ett brukarperspektiv. En ökad utsortering av återvinningsbara material kan även bidra till att nå miljömålen inom avfallsområdet. Verket vill därför undersöka förutsättningar för detta innan nya krav genomförs i lagstiftningen. Även ansvarsfördelning mellan kommun och producenter måste belysas ur ett juridiskt perspektiv. Verket föreslår att man inledningsvis ska genomföra praktiskt försök med metallfraktionen samt kartlägga hur stora mängder och vilka typer av ickeförpackningsmaterial som kan komma att omfattas av insamlingen samt eventuella miljövinster.

Återvinningsnivåerna i Sverige är höga ur ett internationellt perspektiv. Samtliga förpackningsslag når återvinningsmålen i EU:s förpackningsdirektiv.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret har inte något i sak att anföra utöver det som tagits upp i trafik- och renhållningsnämndens remissvar. Några saker bör emellertid särskilt poängteras. Naturvårdsverket anser att det är kommunernas ansvar att omhänderta och bekosta bortforsling och behandling av det producentavfall som hamnar i hushållssoporna. Detta synsätt är inte acceptabelt. Som framgår av de plockanalyser som dåvarande renhållningsnämnden utfört består ca 25 % av avfallet som samlas in via kommunens insamlingssystem av förpackningar och tidningar. Det motsvarar ca 60 000 ton producentavfall som går till förbränning. Staden har behandlingskostnader om ca 25 mnkr och insamlingskostnader om 50 mnkr för detta avfall. Detta är kostnader som rätteligen ska ligga på producenterna.

Kommunen ska medverka till att ta fram lämpliga platser för återvinningsstationer så att det underlättar för medborgarna att göra sig av med sitt producentavfall. Men det ligger till syvende och sist på producenterna att se till att tömning av behållare sker med en sådan frekvens att allt avfall som rätteligen ska hamna på återvinningsstationerna också får plats där. Dåvarande renhållningsnämnden genomförde 4 978 besök vid återvinningsstationer under 2006. Vid 25 % av besöken fann kontrollanterna fulla behållare. Hämtfrekvensen var således för låg vid ett stort antal återvinningsstationer.

Det är producenternas ansvar att hålla rent och snyggt på återvinningsstationerna. Vid de kontroller som gjordes av renhållningsnämnden under 2006 konstaterades, förutom att många behållare var fulla, behov av städning och sanering av klotter samt bortforsling av avfall som inte utgjordes av rena producentansvarsfraktioner. I hela 70 % av besöken fann kontrollanterna brister i skötseln av återvinningsstationerna. I det avtal som dåvarande renhållningsnämnden tecknat med producenterna, genom Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, och som gäller från och med den 1 januari 2007, har det införts starkare styrning och krav på åtgärder förenat med vite. Stadsledningskontoret hyser därmed förhoppning om att förhållandena vid stadens återvinningsstationer avsevärt ska förbättras.

Stadsledningskontoret stödjer trafik- och renhållningsnämnden i deras uppfattning att det är värdefullt att Naturvårdsverket genomför studier och skaffar kunskap beträffande förutsättningar för fastighetsnära insamling. Det krävs starkare centrala styrmedel än vad som finns idag om samråden ska kunna bidra till att den fastighetsnära insamlingen ska öka. Kostnaderna för den fastighetsnära insamlingen utgör det största hindret för en utökning av systemet. Det föreligger även många gånger tekniska svårigheter att införa fastighetsnära insamling i befintlig bebyggelse, främst beroende av byggnadens utformning.

Naturvårdsverket anger att informationen till verksamheter behöver förbättras.

Naturvårdsverket anger i utvärderingen att insamlingssystem ska vara lättillgängliga, underlätta för den som vill lämna avfall och ge god service. Detta gäller även insamling från små verksamheter. Det är ett välkänt faktum att förpackningsavfall från små verksamheter i viss utsträckning hamnar vid återvinningsstationerna och bidrar till att överbelasta dessa. Stadsledningskontoret liksom trafik- och renhållningsnämnden anser att verket måste ställa tydligare krav på att producenterna ska anordna insamlingspunkter för små verksamheter i den omfattning som krävs.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 februari 2007 att överlämna kontorets yttrande till kommunstyrelsen.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 februari 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Kontoret ser positivt på att en utvärdering av producentansvaret har skett och anser att det är värdefullt att frågorna redovisas och att det även finns förslag på förbättringar och att vidare utredningar görs avseende fastighetsnära insamling innan centrala riktlinjer ges.

Rapporten belyser ett stort antal områden som är förknippade med producentansvaret. Exempel på områden som redovisas är hur samråden bör hanteras, tillsyn, information till hushåll och verksamheter, insamlingssystem, nedskräpningen vid återvinningsstationer och synen på den fastighetsnära insamlingen som en del av ett lämpligt insamlingssystem.

Naturvårdsverkets slutsats

Naturvårdsverkets slutsats är att producentansvaret fungerar i stort sett väl men att förtydliganden och förbättringar av lagstiftningen och verkets vägledning behövs för att komma tillrätta med de brister som identifierats.

Trafikkontorets synpunkter

Naturvårdsverket analyserar hur producentansvaret har fungerat hitintills och redovisar i rapporten ett stort antal områden som har påverkan på hur producenternas insamling fungerar. Rapporten utgör en lägesbeskrivning som redovisar förslag till fortsatt utredning och förbättringar. Kontoret kommenterar de delar av rapporten som främst berör staden och dess avfallshantering. Kontoret väljer att inte kommentera frågor som berör tillsyn eftersom Miljö och hälsoskyddsnämnden, som är kommunens tillsynsmyndighet, har rapporten på remiss och avger ett eget yttrande.

Samråden

Producenterna ska enligt lagstiftningen genomföra lokala samråd för att diskutera hur hanteringen av förpackningar och tidningar ska ske i kommunen och föreslår åtgärder för hur samråden kan förbättras. Förslagen innebär bl.a.

- Producenter och kommuner bör bjuda in övriga berörda parter
- Protokoll från samråd bör offentliggöras
- Alla frågor som rör insamlingen bör samordnas inom kommunen och beaktas vid samråden
- Kommunerna bör ta med lokaliseringen av återvinningsstationer tidigt i planeringsprocessen vid ny- och ombyggnader
- Producenter och kommuner bör se till att deltagare har mandat och kunskap i frågorna som diskuteras
- Kommuner och producenter bör använda Avfallsrådets överenskommelse och kriterier för lämpliga insamlingssystem som underlag för frågor i samrådet
- Producenterna bör skapa sig en bättre överblick över hela insamlingssystemet i varje kommun

Kontoret väljer att kommentera några av dessa förslag till åtgärder. Kontoret delar verkets uppfattning att samråden ska vara effektiva och väl belysta. Möten bör förberedas genom att antingen berörda inom kommunen med sin kompetens medverkar eller att de lämnar väl underbyggda underlag. För att ett samråd ska bli meningsfullt krävs att deltagarna har mandat och kunskap i frågorna.

Kontoret vill framhålla att det i samråden behövs en öppenhet för att hitta kombinationer mellan olika insamlingssystem och utveckling av nya, särskilt i befintlig tät stadsmiljö. Ett tillmötesgående från både kommun och Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (producenterna) gentemot byggherrar och fastighetsägarna är nödvändigt för att lösa producentavfallsproblematiken och det är av vikt att tidigt i ny- och ombyggnadsprocessen ta med lokaliseringar av återvinningsstationer eller andra insamlingssystem.

Att i översiktsplaneringen anvisa plats för återvinningsstationer och behållare upplevs som allt för detaljerad information för det planinstrumentet. Kontoret framför idag i remissvar på detaljplaner och bygglov synpunkter på hantering av avfall med både kommunalt ansvar och producentansvar. Endast marginell styrning med avseende återvinningsstationer kan göras den vägen. Vid projektering av nya flerbostadshus eller bostadsområden har det visat sig svårt att få byggherrarna att planera för återvinningsstationer. Bygglagstiftningen stödjer idag inte fullt ut den typen av anläggningar.

Kommunens ansvar för material som inte sorterats ut

Naturvårdsverket anser att producenterna inte ska ansvara för de förpackningar som inte sorteras ut av hushållen och verkets uppfattning är att det endast är det avfall som tillförts producenternas insamlingssystem som producenterna ansvarar för.

Kontoret delar inte denna uppfattning. Beroende av den servicegrad av insamlingssystem och insamlingspunkter som producenterna tillhandahåller kommer mängden producentansvarsavfall belasta hushållsavfallsinsamlingen. Vid en analys som dåvarande Renhållningsförvaltningen genomförde år 2003 konstaterades att 61 000 ton förpackningar och tidningar samlades in via producenternas insamlingssystem. De plockanalyser som genomförts pekar på att ca 25 procent av avfallet som samlas in via kommunens insamlingssystem utgörs av förpackningar och tidningar, vilket motsvarar ca 54 000 ton och som då går till förbränning. Kostnaden för insamling och transport, energiutvinning, hantering av slagg och aska finansieras via avfallstaxan och därmed avfallskollektivet. Kontoret gör den bedömningen att detta tyder på att producenterna inte har skapat förutsättningar för ett väl fungerande insamlingssystem som gör det möjligt för hushållen att lätt lämna sitt utsorterade producentansvarsavfall.

Producentansvarsförordningarna anger att hushållen och andra förbrukare ska sortera ut förpackningar och returpapper från hushållsavfall och annat avfall och lämna till producenternas insamlingssystem. Denna skyldighet är i praktiken frivillig eftersom bestämmelsen inte är förenad med någon straffpåföljd.

Återvinningsstationerna

Kontoret delar Naturvårdsverkets syn på den bristande ordningen vid återvinningsstationerna och att det är svårt att få ett offentligt oöversiktligt insamlingssystem att fungera problemfritt. Ytterligare åtgärder behövs för att komma tillrätta med den nedskräpning som förekommer.

Staden har i det avtal som kommunfullmäktige godkände i december 2006 avseende återvinningsstationer på offentlig platsmark i Stockholm stad infört krav som syftar till att förbättra ordningen runt återvinningsstationerna. Staden kan ställa krav på åtgärder och om åtgärder inte vidtages inom stipulerade tidsramar utgår vite. Avtalet började gälla den 1 januari 2007.

Fastighetsnära insamling

Naturvårdsverket har låtit IVL Svenska Miljöinstitutet göra en studie som jämför fastighetsnära insamling med återvinningsstationer. Den studien visar på enligt verket att fastighetsnära insamling innebär ökade företagsekonomiska kostnader samtidigt som miljövinsterna ibland minskar eller till och med försvinner. Naturvårdsverket gör den bedömningen utifrån den kunskap de har att de inte kan central reglera när fastighetsnära insamling är en del av det lämpliga insamlingssystemet.

Staden har strävat efter att så många hushåll som möjligt ska ha möjlighet till fastighetsnära källsortering. En ökning av den fastighetsnära insamlingen innebär på sikt att de publika återvinningsstationerna kan minska till antalet. Dåvarande renhållningsförvaltningen genomförde inom ramen för Miljömiljarden projektet "Fastighetsnära insamling - rådgivning till fastighetsägare" under åren 2005 och 2006 med syftet att öka andelen fastighetsnära insamling. Projektet hade en begränsad framgång eftersom styrmedel saknades. Förvaltningen konstaterade att kostnaderna för den fastighetsnära insamlingen utgör det största hindret för en utökning av systemet. Det föreligger även många gånger tekniska svårigheter att införa fastighetsnära insamling i befintlig bebyggelse, främst beroende av byggnadens utformning.

Kontoret har även tagit del av Renhållningsverksförbundets (nuvarande Avfall Sverige) rapport RVF 2006:09 "Vem betalar det svenska producentansvaret för förpackningar och returpapper." Utredningen som genomförts av RVF tillsammans med HSB, SABO och fastighetsägarna Sverige visar att boende i flerbostadshus med fastighetsnära insamling med gällande producentansvarsförordning kan få betala upp till tre gånger för inlämning av tidningar och förpackningar. De boende betalar som konsument, hyresgäst och slutligen som

skattebetalare. Under 2005 betalade boende i genomsnitt 769 kr/lägenhet för den fastighetsnära insamlingen, utöver det man redan betalat vid köp av varan.

Kontorets uppfattning är att det är värdefullt att Naturvårdsverket genomför studier och skaffar kunskap beträffande förutsättningar för fastighetsnära insamling. Det krävs starkare centrala styrmedel än vad som finns idag om man vid samråd ska verka för att den fastighetsnära insamlingen ska öka.

Nedskräpningen

Naturvårdsverket har genomfört en undersökning om hur Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, kommuner och hushåll upplever problem med nedskräpning vid återvinningsstationerna. Hushållen har en mer positiv bild, 77 % upplever att stationerna är i bra ordning och 4 % att den är mycket dålig. I Stockholm anser 12 % att det är mycket dålig.

Verkets undersökning visar även att missnöjet med nedskräpade stationer är tre gånger större i Stockholm jämfört med landet som helhet. Verket bedömer dock att offentligt obemannad insamling fungerar bra, men att det krävs ytterligare åtgärder för att minska nedskräpningen.

För att komma tillrätta med nedskräpningen på återvinningsstationerna föreslår verket följande:

Åtgärder från Naturvårdsverket

- Större spridning av Avfallsrådets kriterier för lämpligt insamlingssystem genom ökade informationsinsatser till kommunerna.
- Vissa av kriterierna görs om till föreskrifter om ett lämpligt insamlingssystem.
- Tydlig tillsynsvägledning om hur kommunen kan agera vid nedskräpning.

Åtgärder från producenterna

- Förbättrad uppföljning av att entreprenörerna städar återvinningsstationerna enligt avtal.
- Bättre lokalisering av insamlingsplatser. Kommunen måste vara behjälplig i denna fråga.
- Kontaktperson alternativt städjour för alla återvinningsstationer.
- Tydlig information på alla återvinningsstationer om hur sortering ska gå till och vem kan kontaktas vid nedskräpning och fulla behållare.
- Bättre information om hur små verksamheter kan ta sitt producentansvar.

Åtgärder från kommunerna

- Tydligare information om vad som kan lämnas på återvinningsstationerna.
- Bättre servicenivå i den kommunala hanteringen av grovavfall i vissa kommuner.
- Tillsyn över att små verksamheter har ett avfallsabonnemang bör beaktas i den operativa tillsynsmyndighetens utredning av behoven av tillsyn och vid tillsynsplanering.

Dessutom behövs nationella informationskampanjer för att förebygga nedskräpningen generellt eftersom det till viss del är ett attitydproblem.

Kontoret lämnar följande synpunkter på förslaget till åtgärder för att minska nedskräpning. Inom Stockholms stad finns ca 250 återvinningsstationer. Kontoret har under år 2006 haft två anställda som genomfört kontinuerlig uppföljning av stationernas skötsel. Under året genomfördes 4 978 besök och i 3 538 fall ställdes krav på åtgärder till Förpacknings- och Tidningsinsamlingen. De krav på åtgärder som angavs, gällde 1 239 stycken fulla behållare, 652 stycken behov av städning, 1 608 stycken klotter och 963 fall gällde hantering av avfall som inte är rena producentansvarfraktioner. I detta ingick även grovavfall. Kontoret kan alltså konstatera att det krävs betydligt kraftigare åtgärder för att komma tillrätta med återvinningsstationernas skötsel. I det avtal som staden har tecknat med Producenterna, genom Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, och som gäller från och med den 1 januari 2007, har införts starkare styrning och krav på åtgärder förenat med vite. Staden förutsätter därmed ifrån att förhållandena på återvinningsstationerna kommer att förbättras.

Grovavfallshantering

I rapporten pekar Naturvårdsverket på att en del av problematiken med nedskräpningen beror på att det krävs en bättre servicenivå av grovavfallshanteringen i kommunerna. Sådana synpunkter har även framförts från producenterna. En jämförelse görs även mellan Gällivare och Stockholm beträffande tillgången på återvinningscentraler. Kontoret anser att jämförelsen i viss mån är haltande eftersom förutsättningarna är olika i storstad och i glesbygd. Kontorets uppfattning är dock att staden ger Stockholmarna en god service beträffande grovavfallshantering. Staden har fyra återvinningscentraler med generösa öppettider, en återvinningsbåt samt 14 grovavfallsentreprenörer. Kontoret uppfattar det som om Naturvårdsverket jämställer god service med ”gratis hämtning”. Kontoret välkomnar därför Naturvårdsverkets planer på att förtydliga vad som är god service beträffande grovavfallshantering.

Avfall från verksamheter

Naturvårdsverket anger att informationen till verksamheter behöver förbättras.

Naturvårdsverket anger i utvärderingen att insamlingssystem ska vara lättillgängliga, underlätta för den som vill lämna avfall och ge god service. Detta gäller även insamling från små verksamheter. Det är ett välkänt faktum att förpackningsavfall från små verksamheter i viss utsträckning hamnar vid återvinningsstationerna och bidrar till att överbelasta dessa. Kontoret anser att verket måste ställa tydligare krav på att producenterna ska anordna insamlingspunkter för små verksamheter i den omfattning som krävs.

Den enskildes ansvar

I rapporten finns inga krav på avfallslämnaren och hur denne ska hantera avfall annat än det som redovisas i producentansvarsförordningarna. Kontorets uppfattning är att den enskilde avfallsinnehavaren har ett eget ansvar att inhämta kunskap och om hur avfallet ska hanteras och agera därefter. Nedskräpningen vid återvinningsstationerna utgör ett sådant exempel på avsaknad av eget ansvarstagande. Kan namnet återvinningsstation ge fel signal – behövs det ett namnbyte?

Kommunens och producenternas informationsskyldighet är borttagen i den nya förordning om producentansvar för förpackningar (2006:1273) som gäller från och med 1 januari 2007. Kontoret förutsätter att regler om detta införs på nytt.

Viktiga frågor att arbeta vidare med

För att långsiktigt nå visionen för framtiden redovisar Naturvårdsverket bl.a. förslag på att effektivisera insamlingssystemet baserat på insamling i materialströmmar. Sortering i materialströmmar blir mer logiskt ur ett brukarperspektiv. En ökad utsortering av återvinningsbara material kan även bidra till att nå miljömålen inom avfallsområdet. Verket vill därför undersöka förutsättningar för detta innan nya krav genomförs i lagstiftningen. Även ansvarsfördelning mellan kommun och producenter måste belysas ur ett juridiskt perspektiv. Verket föreslår att man inledningsvis ska genomföra praktiskt försök med metallfraktionen samt kartlägga hur stora mängder och vilka typer av ickeförpackningsmaterial som kan komma att omfattas av insamlingen samt eventuella miljövinster.

Kontoret välkomnar ett sådant försök och studie. I det fall man kan genomföra en samordnad insamling av material innebär det sannolikt att hushållen uppfattar detta som ett insamlingssystem. En sådan insamling innebär en ökad utsortering och därmed en ökad materialåtervinning.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 februari 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Yttrande över av Naturvårdsverkets rapport om framtida producentansvar för förpackningar och tidningar

Med anledning av kommunstyrelsens remiss får Miljöförvaltningen anföra följande.

Miljöförvaltningens synpunkter

Det hade underlättat om rapporten utformats med tydliga förslag och att Naturvårdsverket även lagt förslag till de lagändringar som faktiskt föreslås och som Naturvårdsverkets förslag faktiskt kräver. Som det är nu är det delvis svåröverskådligt vilka rättsliga förändringar som

faktiskt föreslås.

Miljöförvaltningens roll i producentansvaret kan i huvudsak delas in i två delar. Dels är det tillsynen över att producenterna fullgör sina skyldigheter enligt förpacknings- och returpappersförordningen, dels är det att kontrollera ordningen runt själv återvinningsstationen m m Dessa två delar behandlas i det följande var för sig.

Miljöförvaltningen instämmer i Naturvårdsverkets vision för framtidens producentansvar. Många delar i förslaget kommer att öka tydligheten i vem som har ansvaret för en viss verksamhet och därigenom förenkla tillsynen av verksamheten.

Det är också bra att Naturvårdsverket låtit genomföra en ordentlig genomlysning av förpackningsåtervinningen och därigenom bedömt vilken miljömässig nytta som återvinningen har.

Producentansvaret

Miljöförvaltningen instämmer i kritiken av den nuvarande lagstiftningen. Den har skapat en närmast omöjlig uppgift för kommunerna att utöva tillsyn över huruvida producenterna uppfyller sina skyldigheter enligt miljöbalken och angränsande lagstiftning.

Förvaltningen instämmer i Naturvårdsverkets förslag när det gäller samråden mellan kommuner och producenter m.fl.

Det finns dock anledning att påpeka att det delvis ligger en komplikation i att tillsynen över producenterna dels sker genom den offentligt rättsliga lagstiftningen, dels på civilrättslig grund mellan kommunen och materialbolagen så som företrädare för producenterna. Det kräver en tydlig åtskillnad i ansvarfördelningen mellan olika delar av kommunen, för Stockholms stads del mellan Miljöförvaltningen och Trafikkontoret.

Naturvårdsverket föreslår att varje enskild producent skall ingå i ett på förhand godkänt insamlingssystem. De som administrerar insamlingen kommer att få stora delar av det ansvar som producenterna har idag. Det är bra att det skapas tydlighet om vem som har ansvaret och det underlättar tillsynen enligt miljöbalken m m.

Miljöförvaltningen vill dock framhålla att det kan uppkomma svårigheter i att fastställa ett för alla kommuner lämpligt gemensamt insamlingssystem. Förslaget är bra, men får inte hindra lokala anpassningar. Det är också otydligt vad kommunernas samråd med producenterna (materialbolagen) kan innehålla om ett detaljerat insamlingssystem redan är fastställt av Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket har vidare föreslagit att kommunen skall utöva tillsyn enligt följande:

1) De enskilda producenterna över att de är anslutna till ett godkänt insamlingssystem samt utformar, framställer och saluför förpackningarna på det sätt som lagen kräver. Behov av samordning mellan flera kommunala tillsynsmyndigheter kan uppkomma om producenten bedriver verksamhet över kommungränserna. Att producenten är ansluten till ett godkänt insamlingssystem bör i första hand följas upp där producentens säte finns. Utformning m.m. av förpackningar bör däremot följas upp där verksamheten bedrivs.

Det är en enorm uppgift som läggs på kommunerna. Totalt finns det ca 1 600 000 företag i Sverige. Ca 140 000 av dem skulle finnas i Stockholm om antalet bolag utgör samma andel som befolkningen. Sannolikt är antalet långt mycket större. Bara antalet nytilkomna företag i Stockholm skulle varje år vara ca 6 000. Det finns inget centralt producentregister. Bara att utröna vilka bolag som är producenter enligt 15 kap 4 § MB är en gigantisk uppgift och att därefter kontrollera huruvida producenten har anslutit sig till ett godkänt system eller ej kräver kolossala insatser.

Det finns ingenstans redovisat hur denna tillsyn skall finansieras. Än mindre kan man förstå i vilka fall tillsynsavgifter kan tas ut eller ej.

Miljöförvaltningen vill med kraft avstyrka den här delen i förslaget. Förvaltningen skulle få ansvar för alla företag (rätteligen alla näringsidkare som är producenter oavsett bolagsform) som har säte i Stockholm. Var bolaget har sitt säte har dessutom mycket lite att göra med var bolagets verksamhet bedrivs. En kommun har också mycket begränsad kunskap om vilka förpackningar som distribueras i just den kommunen och än mindre vilka företag som har säte i kommunen och i en eller annan mening producerar en förpackning. Det finns, enligt förvaltningens mening, inga som helst fördelar med att lägga detta ansvar lokalt. Tvärtom skulle en sådan kontroll – om den skall ske – vinna starkt på att den sker på nationell nivå.

Man kan dock överhuvudtaget ifrågasätta om det är rimligt att skapa en kontrollapparat av dessa monumentala dimensioner. Det är väl gott och väl att det föreskrivs en skyldighet för

producenterna att ansluta sig till ett insamlingssystem, men det torde väl i första hand ligga i materialbolagens intresse att kontrollera att så sker för att säkerställa att så många producenter som möjligt lämnar sitt bidrag till förpackningsåtervinningen. För minska byråkratin för företag borde man väl åtminstone inledningsvis kunna lita till att detta uppenbara incitament skulle vara tillräckligt. Om Materialbolagen behöver ytterligare stöd för förmå producentföretagen att ansluta sig till insamlingssystemet, får sådana regler övervägas.

2) Den som administrerar de på förhand godkända insamlingssystemen (normalt ett materialbolag) över att de följer det beslut om godkännande som meddelats, till exempel i fråga om informationskrav och åtgärder mot nedskräpning. Tillsynsmyndigheten ska till exempel också följa upp att insamlingssystemen lokalt är lämpliga.

Förvaltningen har ingen erinran mot förslaget. Denna tillsyn synes rimlig. Men det bör dock återigen påpekas att det föreligger en konflikt mellan kommunens civilrättsliga möjligheter att påverka den som administrerar insamlingen och de offentliga rättsliga verktyg som kan tillgripas.

Det är rimligt att man i en fortsättning i varje fall problematiserar denna del och gärna redovisar lagstiftarens syn på om något av alternativen har försteg framför det andra eller tex om åtgärderna bör vidtas i en viss ordning.

3) Hushållen och andra förbrukare av förpackningar över att de sorterar ut förpackningar och lämnar dem i insamlingssystemen. Direkta tillsynsinsatser mot enskilda hushåll skulle emellertid vara orimligt resurskrävande men tillsyn bör göras mot storförbrukare av förpackningar, till exempel större företag, sjukhus och skolor.

Någon tillsyn av detta slag sker inte idag av staden utöver den som sker i samband med den ordinarie miljöbalkstillsynen. Det skulle innebära en mycket betydande ökning av tillsynsverksamheten. Miljöförvaltningen ställer sig tveksam till om det är en rimlig resursanvändning, även om tillsynsavgifter togs ut för att finansiera verksamheten.

En annan väg vore att underlätta för "storförbrukare" att erhålla ersättning från producenterna (materialbolagen) för den insamling man bedriver. Det är sannolikt en mycket smidigare väg att gå att skapa ekonomiska incitament att bedriva en väl fungerande återvinning av förpackningar m m.

4) Kommunerna över deras informationsskyldighet till hushållen och hur kommunerna underlättar för materialbolagen, till exempel anvisar platser för insamling.

Det här ett exempel på när Miljöförvaltningen skall utöva tillsyn över andra kommunala verksamheter. Det är en självklarhet när såväl enskilda som kommunen bedriver samma slag av verksamhet. I detta fall är det dock fråga om en ren kommunal uppgift, låt vara att den är fördelad på olika kommunala organ. Enligt förvaltningens mening är det sällan en lyckad lösning och kan – i fall som detta – rent av te sig löjväckande att olika delar av kommunen skall kontrollera varandra. Naturvårdsverkets förslag uttrycker en övertro på tillsyn som en effektiv metod att åstadkomma miljövinster.

Återvinningsstationerna

Förvaltningen tillstyrker förslaget om att det skall finnas en samordningsentreprenör som skall betraktas som verksamhetsutövare när det gäller skötseln av de lokala återvinningsstationerna. Det kommer att underlätta tillsynen av driften av återvinningsstationerna.

En sådan bestämmelse finns i det nya avtalet mellan staden och producenterna (materialbolagen) avseende skötseln av återvinningsstationerna. Här skall bara erinras om att det vid sidan av de vitesbelopp som trafikkontoret på civilrättslig grund kan utkräva av den som har samordningsansvaret för en återvinningsstation även kan bli fråga om sanktioner enligt miljölagstiftningen.

Tillsyn över små företags avfallsabonnemang

Om ett företag inte omfattas av miljöförvaltningens tillsyn i övrigt är det tveksamt om det är rimligt att bygga upp en tillsyn enbart för avfallshantering. Det kräver ytterligare överväganden.

Fastighetsnära insamling

Förvaltningen delar Naturvårdsverkets ambivalens när det gäller fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper. Det är bra att Naturvårdsverket föreslår att denna fråga får avgöras från fall till fall och att det inte finns någon självklar enhetlig lösning gällande för alla fastighetsägare.

Förvaltningen ser det som ett problem att ägare av flerfamiljshus som vill skapa god service till sina hyresgäster (eller medlemmar eller andra nyttjanderättshavare) ofta får svara för en hela eller en stor del av kostnaden för insamlingen. Det vore önskvärt om man kunde tillskapa regler som underlättade för fastighetsägarna att få ersättning från producenterna för den insamling man anordnar. Sannolikt skulle ekonomiska incitament vara den bästa lösningen för att öka servicen till den boende.

Material som inte sorteras ut

Förvaltningen instämmer i trafikkontorets yttrande över att producenterna i en eller annan mening även bör ha ett ansvar för kostnaden för hantering av förpackningar och returpapper som inte sorteras ut.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 februari 2007 att överlämna och återropa följande uttalande som svar på remissen till kommundirektören.

Kungsholmens stadsdelsnämnds förslag till beslut har i huvudsak följande lydelse.

Naturvårdsverkets slutsats är att producentansvaret i stort sett väl fungerar, men att förtydliganden och förbättringar av lagstiftningen samt verkets vägledning behövs för att komma tillrätta med de brister som identifierats. Det är positivt med att en utvärdering av producentansvaret har skett. Det är värdefullt att frågorna redovisas och att det även finns förslag på förbättringar, samt att vidare utredningar görs avseende fastighetsnära insamling innan centrala riktlinjer ges. Rapporten belyser ett stort antal områden som är förknippade med producentansvaret. Exempel på områden som redovisas är hur samråden bör hanteras, tillsyn, information till hushåll och verksamheter, insamlingssystem, nedskräpning vid återvinningsstationer och synen på den fastighetsnära insamlingen som en del av ett lämpligt insamlingssystem.

Samråd

Nämnden delar Naturvårdsverkets uppfattning att samråden mellan producenter (förpacknings- och tidningsinsamlingen) och kommun ska vara effektiva och väl belysta. Möten bör förberedas antingen genom att berörda inom kommunen med sin kompetens medverkar eller att de lämnar väl underbyggda underlag. För att ett samråd ska bli meningsfullt krävs att deltagarna har mandat och kunskap i frågorna.

Fastighetsnära insamling

När det gäller fastighetsnära insamling anser nämnden att det är nödvändigt att öka möjligheterna för detta och förordar dessutom fler nedgrävda behållare. En ökning av den fastighetsnära insamlingen innebär på sikt att de publika återvinningsstationerna kan minska till antalet.

Insamlingssystem och nybyggnationer

Det krävs en öppenhet för att hitta kombinationer mellan olika insamlingssystem och utveckling av nya. Ett mer enhetligt system kan underlätta för medborgarna, såväl som ett återvinningssystem med färre fraktioner. Ett tillmötesgående från både kommun och producenterna gentemot byggherrar och fastighetsägarna är nödvändigt för att lösa producentavfallsproblematiken. Det är av vikt att i ny- och ombyggnadsprocessen tidigt ta med lokaliseringar av återvinningsstationer eller andra insamlingssystem. Det är också viktigt att söka gemensamma lösningar när fler byggherrar är inblandade.

Tydligare krav på producenterna

Förpackningar är en del av den köpta varan och bidrar till att marknadsföra producenten. Förpackningar som kastas i naturen är ett stort problem och kastar en otvetydig skugga även över producenten. Vi förväntar oss att producenterna är med och

tar ansvar för nedskräpning. Det handlar om att minimera förpackningar, påverka köparens attityd och att dela kostnaden för nedskräpning. Klok miljömedvetna producenter som är måna om sitt varumärke delar detta ansvar. Vi söker bra former för en sådan samverkan.

Oordning vid återvinningsstationerna

Nämnden delar Naturvårdsverkets syn på den bristande ordningen vid återvinningsstationerna och att det är svårt att få ett offentligt obehagat insamlings-system att fungera problemfritt. Kungsholmen har haft en del problem med nedskräpning kring de ca 20 återvinningsstationer som finns inom stadsdelsområdet. Ytterliga åtgärder behövs för att komma tillrätta med nedskräpningen. Från årsskiftet trädde det avtal som staden har tecknat med producenterna i kraft och det innebär att det har införts en starkare styrning och krav på åtgärder förenat med vite. Det nya avtalet gäller bl.a. ett ökat antal behållare med enhetlig utformning, att materialbolagen ansvarar för drift och renhållning kring behållare, materialbolagen ska vara tillgängliga på telefon och tömningen ska ske så att kärlen ej blir fulla. Det kommer att finnas möjlighet för fastighetsägare som införskaffat egna kärl att kunna få dem tömda med kran. Man planerar också att inrätta tre mottagningspunkter där man kan ta emot stora mängder förpackningar. Nämnden hoppas att nedskräpningen och överfulla återvinningsstationer därigenom kommer att hanteras på ett mer tillfredsställande sätt. Det är mycket viktigt att efterlevnaden av det nya avtalet kontrolleras nog. Stadsdelsförvaltningen kan här också i fortsättningen vara en kanal för medborgarnas synpunkter.

Hantering av grovsopor

Naturvårdsverket kopplar ihop nedskräpning vid återvinningsstationer med hur den kommunala servicen är för grovavfall. Stockholms stad har fyra återvinningscentraler för grovavfall, hyr en återvinningsbåt samt innehar 14 grovavfallsentreprenörer. Nämnden instämmer i att det behövs lättillgängliga återvinningscentraler för stadens invånare och arbetet med hanteringen av grovsopor kan utvecklas ytterligare. Den återvinningscentral som ligger närmast kungsholmsborna är sannolikt Vanadisberget som har öppet två timmar om dagen (19-21). Ett ökat ansvar för fastighetsägarna när det gäller att ta hand om grovsopor kan även här vara en lösning.

Den enskildes ansvar

I rapporten finns inga krav på avfallslämnaren och hur denne ska hantera avfall annat än det som redovisas i producentansvarsförordningarna. Det är viktigt att påpeka att den enskilde har ett eget ansvar att inhämta kunskap om hur avfallet ska hanteras och agera utifrån den.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är nödvändigt att öka möjligheterna till fastighetsnära insamling och förordar fler nedgrävda behållare. I innerstaden kan det dock vara komplicerat att hitta platser för nedgrävda behållare varför varje enskilt fall bör utredas noggrant innan beslut fattas.

Ersättaryttrande gjordes av Oscar Fredriksson (c), bilaga.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera producentansvaret för förpackningar och returpapper. Uppdraget har redovisats i en rapport som sänts ut på remiss. Producentansvaret fungerar i stort sett väl men Naturvårdsverket föreslår ändå vissa förbättringar. Kommuner och producenter ska hålla samråd och dessa kan vidareutvecklas, t ex bör

fler intressenter bjudas in. God service för grovavfall liksom placering av återvinningsstationer där kontrollen är god kan minska nedskräpningen. Avfallshantering bör vara en infrastrukturfråga och ansvarsfördelningen mellan kommun och producenter bör bli tydligare. Naturvårdsverket kritiserar Plastkretsen som upphört med insamling av plast från verksamheter. Producenterna har det ekonomiska och fysiska ansvaret att se till att lämpliga insamlingssystem etableras, även gällande fastighetsnära insamling, som rapporten för övrigt är tveksam till.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är nödvändigt att öka möjligheterna till fastighetsnära insamling och förordar fler nedgrävda behållare. I innerstaden kan det dock vara komplicerat att hitta platser för nedgrävda behållare varför varje enskilt fall bör utredas noggrant innan beslut fattas. Förvaltningen anser dessutom att det kan finnas behov av lokala samråd. Naturvårdsverket anser att det bör finnas minst en gratis mottagningspunkt för förpackningar från verksamheter. Det vore önskvärt, också för stadsdelsförvaltningens mindre enheter. En idé att samla in material i stället för förpackningar är intressant.

Förvaltningens förslag

Naturvårdsverkets rapport som Kungsholmens stadsdelsförvaltning tagit del av är omfångsrik och lite vagt formulerad. Men det finns en del goda förslag. Samråd ska hållas mellan olika parter kring producentansvar och förpackningsinsamling. De förslag till förbättringar som beskrivs om att involvera flera intressenter, att innefatta återvinning i planprocesser m.m. som omnämns är bra. Förvaltningen anser att det ibland kan finnas behov av lokala samråd på stadsdelsnivå för Stockholms stad då förutsättningarna ser väldigt olika ut i olika delar av staden. Naturvårdsverket kopplar ihop nedskräpning vid återvinningsstationer med hur den kommunala servicen är för grovavfall. Stockholms stad har fyra återvinningscentraler för grovavfall och förvaltningen instämmer i att det behövs fler som är lättillgängliga för stadens invånare. Förvaltningen har haft en del problem med nedskräpning kring de knappt 20 återvinningsstationer som finns inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen delar synpunkten att återvinningsstationer bör planeras in i infrastrukturen.

Kommunen har ett allmänt informationsansvar till medborgare om hur insamling av förpackningar och returpapper går till och här kan säkert en stor kommun som Stockholm agera tydligare. Stockholms olika facknämnder och de lokala stadsdelsnämnderna har alla emellanåt underlåtit att informera om förändringar p.g.a. byggnation eller förändrade entreprenadförhållanden. En speciell fråga för Stockholms stad är att staden hittills inte godkänt skyltning vid själva återvinningsstationerna. Förvaltningen anser att skyltar skulle kunna underlätta sorterandet för medborgarna.

Naturvårdsverket riktar en skarp kritik mot Plastkretsen för att de slutat samla in plast från verksamheter och förvaltningen instämmer helt. Trovärdighet är avgörande för att systemet med insamling ska fungera.

I rapporten skriver Naturvårdsverket att det bör finnas minst en fri mottagningspunkt för förpackningar i varje kommun där verksamheter ska kunna lämna sitt avfall utan kostnad. Det vore oerhört värdefullt, inte minst för förvaltningens egna mindre enheter att ha en sådan mottagningspunkt.

”Producenterna har det ekonomiska och fysiska ansvaret för att se till att lämpliga insamlingssystem etableras”(enl. Avfallsrådet, rapporten sid. 59). Det är viktigt att både detta ansvar och ansvaret för renhållning runt stationerna tydliggörs. IVL Svenska Miljöinstitutet har undersökt förutsättningarna för fastighetsnära insamling och är tveksamma till det systemet. Bland annat påpekar man att brukare betalar två gånger för omhändertagande av förpackningen. Förvaltningen anser dock att det är nödvändigt att öka möjligheterna till fastighetsnära insamling. Det är svårt att hitta mark inom stadsdelsområdet för återvinningsbehållare. Förvaltningen förordar också fler nedgrävda behållare, även om det även här kan finnas problem att hitta lämplig plats under marken.

Naturvårdsverket vill i framtiden optimera hanteringen av hushållens förpackningar. Man ska arbeta med vägledning och tillsyn kring standarder. Det ska ge förpackningar som är lättare att återvinna. Förvaltningen har inget att invända mot detta, men saknar en mer konkret strategi för att nå det målet.

Förvaltningen förordar en utveckling av det som Naturvårdsverket kallar ”materialströmmar”. Hushållen har svårt att uppfatta att det endast är förpackningar som ska sorteras. Speciellt gäller det glasförpackningar – människor missförstår att det endast är glasburkar och flaskor och inte det trasiga glaset som får sorteras i glasåtervinningen.

I rapporten beskriver man att metallåtervinningen uppnår ett lägre resultat än de nationella målen för Sverige. Här kan information om att aluminium sorteras som metall bidra till ökad återvinning.

Stockholms stad har ett nytt avtal mellan producenter och staden om markupplåtelse för återvinningsbehållare. Det tidigare avtalet upphörde vid årsskiftet och ett nytt avtal gäller från 2007-01-01. Förändringar i avtalet gäller bl.a. ett ökat antal behållare med enhetlig utformning, att materialbolagen ansvarar för drift och renhållning kring behållare, materialbolagen ska vara tillgängliga på telefon och tömningen ska ske så att kärlen ej blir fulla. Det kommer även att finnas möjlighet för fastighetsägare som införskaffat egna kärl att kunna få dem tömda med kran. Man planerar också att inrätta tre mottagningspunkter där man kan ta emot stora mängder förpackningar. (Bilaga 2)

Det är mycket viktigt att efterlevnaden av det nya avtalet kontrolleras noga. Stadsdelsförvaltningen kan här också fortsättningsvis vara en kanal för medborgarnas synpunkter.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 februari 2007 att överlämna kontorets yttrande till kommunstyrelsen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2007 har följande lydelse.

Sammanfattning

Man kan konstatera att producentansvaret i stort sett fungerar väl. Sverige visar goda resultat när det gäller insamling och återvinning. Samarbetet mellan kommuner och producenter har förbättrats och hushållen är positiva till dagens system.

Producentansvaret för förpackningar och tidningar kan dock förbättras och vidareutvecklas genom samråd med kommunen. Förutsättningarna för att bedriva en effektiv och tydlig tillsyn behöver förbättras och ansvarsfördelningen mellan producent och kommun förtydligas i vissa frågor.

93 procent av de tillfrågade i opinionsundersökningen uppgav att de källsorterar allt eller merparten av alla eller några avfallsslag. 96 procent källsorterar returpapper/tidningar. Av de som källsorterar uppgav 80 procent att de gör det för miljön. Det är oerhört höga nivåer som placerar Sverige i den absoluta toppen bland världens länder vad gäller engagemang och deltagande i kretsloppsarbetet. Återvinningsnivåerna i Sverige är höga ur ett internationellt perspektiv där samtliga förpackningsslag når återvinningsmålen i EU:s förpackningsdirektiv.

Endast fyra av tio kommuner anser att samrådet har bidragit till en bättre samordning mellan producenternas ansvar och kommunens renhållningsskyldighet. Att insamlingssystemen upplevs som samordnande är ett av målen med lagstiftningen. Det behövs därför fortsatt arbete, från alla aktörer, för att utveckla samarbetet så att hushållen uppfattar insamlingssystem som ett.

Fyra av tio kommuner i enkäten uppgav att de har stora eller mycket stora problem med nedskräpade återvinningsstationer. Även Förpacknings- och Tidningsinsamlingens städrapporter visar att nedskräpningen vid återvinningsstationer är ett problem. Hushållen har en delvis annan bild; endast 4 procent av hushållen i Sifo-undersökningen anser att återvinningsstationen de besöker är mycket nedskräpad.

Förvaltningens förslag

Stadsdelsförvaltningen ställer sig, i huvudsak, bakom Naturvårdsverkets rapport "Framtida producentansvar för förpackningar och tidningar" som lämnats på remiss. Förvaltningen vill dock poängtera följande.

Större krav på producenterna borde ställas så att kapaciteten på återvinningsstationerna står i proportion till medborgarnas vilja till insamling av förpackningar och tidningar. För att minska den allmänna nedskräpningen med förpackningar och tidningar på gator och torg borde det på något sätt kunna inlemmas i insamlings- och hanteringssystemet av förpackningar och returpapper. Många klagomål från medborgarna på nedskräpning kommer till kommunerna med krav på städning.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 14 februari 2007 att överlämna och åberopa följande uttalande som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Naturvårdsverkets slutsats är att producentansvaret i stort sett väl fungerar, men att förtydliganden och förbättringar av lagstiftningen samt verkets vägledning behövs för att komma tillrätta med de brister som identifierats. Det är positivt med att en utvärdering av producentansvaret har skett. Det är värdefullt att frågorna redovisas och att det även finns förslag på förbättringar, samt att vidare utredningar görs avseende fastighetsnära insamling innan centrala riktlinjer ges. Rapporten belyser ett stort antal områden som är förknippade med producentansvaret. Exempel på områden som redovisas är hur samråden bör hanteras, tillsyn, information till hushåll och verksamheter, insamlingssystem, nedskräpning vid återvinningsstationer och synen på den fastighetsnära insamlingen som en del av ett lämpligt insamlingsystem.

Samråd

Nämnden delar Naturvårdsverkets uppfattning att samråden mellan producenter (förpacknings- och tidningsinsamlingen) och kommun ska vara effektiva och väl belysta. Möten bör förberedas antingen genom att berörda inom kommunen med sin kompetens medverkar eller att de lämnar väl underbyggda underlag. För att ett samråd ska bli meningsfullt krävs att deltagarna har mandat och kunskap i frågorna.

Fastighetsnära insamling

När det gäller fastighetsnära insamling anser nämnden att det är nödvändigt att öka möjligheterna för detta och förordar dessutom fler nedgrävda behållare. En ökning av den fastighetsnära insamlingen innebär på sikt att de publika återvinningsstationerna kan minska till antalet.

Insamlingssystem och nybyggnationer

Det krävs en öppenhet för att hitta kombinationer mellan olika insamlingssystem och utveckling av nya. Ett mer enhetligt system kan underlätta för medborgarna, såväl som ett återvinningssystem med färre fraktioner. Ett tillmötesgående från både kommun och producenterna gentemot byggherrar och fastighetsägarna är nödvändigt för att lösa producentavfallsproblematiken. Det är av vikt att i ny- och ombyggnadsprocessen tidigt ta med lokaliseringar av återvinningsstationer eller andra insamlingssystem. Det är också viktigt att söka gemensamma lösningar när fler byggherrar är inblandade.

Tydligare krav på producenterna

Naturvårdsverket anser att producenterna inte ska ansvara för de förpackningar som inte sorteras ut av hushållen och verkets uppfattning är att det endast är det avfall som tillförts producenternas insamlingssystem som producenterna ansvarar för. Nämnden delar inte denna uppfattning. Beroende av den servicegrad av insamlingssystem och insamlingspunkter som producenterna tillhandahåller kommer mängden producentansvarsavfall belasta hushållsavfallsinsamlingen. Större krav på producenterna borde ställas så att kapaciteten på återvinningsstationerna står i proportion till medborgarnas vilja till insamling av förpackningar och tidningar. Naturvårdsverket måste ställa tydligare krav på att producenterna ska anordna insamlingspunkter för små verksamheter i den omfattning som krävs.

Oordning vid återvinningsstationerna

Nämnden delar Naturvårdsverkets syn på den bristande ordningen vid återvinningsstationerna och att det är svårt att få ett offentligt obehagat insamlingssystem att fungera problemfritt. Ytterliga åtgärder behövs för att komma tillrätta med ned-

skräpningen. Från årsskiftet trädde det avtal som staden har tecknat med producenterna i kraft och det innebär att det har införts en starkare styrning och krav på åtgärder förenat med vite. Det nya avtalet gäller bl.a. ett ökat antal behållare med enhetlig utformning, att materialbolagen ansvarar för drift och renhållning kring behållare, materialbolagen ska vara tillgängliga på telefon och tömningen ska ske så att kärlen ej blir fulla. Det kommer att finnas möjlighet för fastighetsägare som införskaffat egna kärl att kunna få dem tömda med kran. Man planerar också att inrätta tre mottagningspunkter där man kan ta emot stora mängder förpackningar. Nämnden hoppas att nedskräpningen och överfulla återvinningsstationer därigenom kommer att hanteras på ett mer tillfredställande sätt.

Det är mycket viktigt att efterlevnaden av det nya avtalet kontrolleras noga. Stadsdelsförvaltningen kan här också i fortsättningen vara en kanal för medborgarnas synpunkter.

Hantering av grovsopor

Naturvårdsverket kopplar ihop nedskräpning vid återvinningsstationer med hur den kommunala servicen är för grovavfall. Stockholms stad har fyra återvinningscentraler för grovavfall med generösa öppettider, en återvinningsbåt samt 14 grovavfallsentreprenörer och nämnden instämmer i att det behövs lättillgängliga återvinningscentraler för stadens invånare.

Den enskildes ansvar

I rapporten finns inga krav på avfallslämnaren och hur denne ska hantera avfall annat än det som redovisas i producentansvarsförordningarna. Det är viktigt att påpeka att den enskilde har ett eget ansvar att inhämta kunskap om hur avfallet ska hanteras och agera utifrån den.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 januari 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att utvärdera producentansvaret för förpackningar och returpapper. Uppdraget har redovisats i en rapport som sänts ut på remiss. Producentansvaret fungerar i stort sätt väl men Naturvårdsverket föreslår ändå vissa förbättringar. Kommuner och producenter ska hålla samråd och dessa kan vidareutvecklas, t ex bör fler intressenter bjudas in. God service för grovavfall kan minska nedskräpning, liksom placering av återvinningsstationer där den sociala kontrollen är god. Avfallshantering bör vara en infrastrukturfråga och ansvarsfördelningen mellan kommun och producenter bör bli tydligare. Naturvårdsverket kritiserar Plastkretsen som upphört med insamling av plast från verksamheter. Producenterna har det ekonomiska och fysiska ansvaret att se till att lämpliga insamlingssystem etableras, även gällande fastighetsnära insamling, som rapporten för övrigt är tveksam till. Förvaltningen anser att det är nödvändigt att öka möjligheterna till fastighetsnära insamling och förordar fler nedgrävda behållare. Förvaltningen anser dessutom att det kan finnas behov av lokala samråd. Naturvårdsverket anser att det bör finnas minst en gratis mottagningspunkt för förpackningar från verksamheter. Det vore önskvärt speciellt för stadsdelsförvaltningens mindre enheter. En idé att samla in material i stället för förpackningar är intressant.

Förvaltningens förslag

Naturvårdsverkets rapport som Skarpnäcks stadsdelsförvaltning tagit del av är omfångsrik och lite vagt formulerad. Men det finns en del goda förslag. Samråd ska hållas mellan olika parter kring producentansvar och förpackningsinsamling. De förslag till förbättringar som beskrivs om att involvera flera intressenter, att innefatta återvinning i planprocesser m.m. som omnämns är bra. Förvaltningen anser att det ibland kan finnas behov av lokala samråd på stadsdelsnivå för Stockholms stad då förutsättningarna ser väldigt olika ut i olika delar av staden. Naturvårdsverket kopplar ihop nedskräpning vid återvinningsstationer med hur den kommunala servicen är för grovavfall. Stockholms stad har fyra återvinningscentraler för grovavfall och förvaltningen instämmer med att det behövs fler som är lättillgängliga för

stadens innevånare. Förvaltningen har haft en del problem med nedskräpning kring de 14 återvinningsstationer som finns inom stadsdelsområdet.

Förvaltningen delar synpunkten att återvinningsstationer bör planeras in i infrastrukturen. Kommunen har ett allmänt informationsansvar till medborgare om hur insamling av förpackningar och returpapper går till. Angående denna fråga finns det anledning till självkrassan. Stockholms olika fackförvaltningar och den lokala stadsdelsförvaltningen har alla emellanåt underlåtit att informera om förändringar p g a byggnation eller förändrade entreprenadförhållanden. En speciell fråga för Stockholms stad är att hittills har man inte godkänt skyltning vid själva återvinningsstationerna. Förvaltningen anser att skyltar skulle kunna underlätta sorterandet för medborgarna. Naturvårdsverket riktar en skarp kritik mot Plastkretsen för att de slutat samla in plast från verksamheter och förvaltningen instämmer helt. Trovärdighet är avgörande för att systemet med insamling ska fungera.

I rapporten skriver Naturvårdsverket att det bör finnas minst en fri mottagningspunkt för förpackningar i varje kommun där verksamheter ska kunna lämna sitt avfall utan kostnad. Det vore oerhört värdefullt speciellt för förvaltningens egna mindre enheter att ha en sådan mottagningspunkt. ”Producenterna har det ekonomiska och fysiska ansvaret för att se till att lämpliga insamlingssystem etableras”(enl. Avfallsrådet, rapporten sid. 59). Förvaltningen har hittills mött en hel del ovilja från förpacknings- och tidningsinsamlingen att ta kostnader för etablering av nya återvinningsstationer så ett tydliggörande av ansvaret behövs. IVL Svenska Miljöinstitutet har undersökt förutsättningarna för fastighetsnära insamling och är tveksamma till det systemet. Bland annat påpekar man att brukare betalar två gånger för omhändertagande av förpackningen. Förvaltningen anser dock att det är nödvändigt att öka möjligheterna till fastighetsnära insamling. Det är stora problem med att hitta mark inom stadsdelsområdet för återvinningsbehållare speciellt inom bostadsområden från 40 – 50 talet där bilar och snöupplag konkurrerar om utrymmet. Förvaltningen förordar fler nedgrävda behållare.

Naturvårdsverket vill i framtiden optimera hanteringen av hushållens förpackningar. Man ska arbeta med vägledning och tillsyn kring standarder. Det ska ge förpackningar som är lättare att återvinna. Här saknar förvaltningen att motverka förpackningar som görs av flera olika material då de är svåra att sortera.

Förvaltningen förordar en utveckling av det som Naturvårdsverket kallar ”materialströmmar”. Hushållen har svårt att uppfatta att det endast är förpackningar som ska sorteras. Speciellt gäller det glasförpackningar – människor missförstår att det endast är glasburkar och flaskor och inte det trasiga glaset som får sorteras i glasåtervinningen.

I rapporten beskriver man att metallåtervinningen är lägre än de nationella målen för Sverige. Här kan information om att aluminium sorteras som metall bidra till ökad återvinning.

Stockholms stad har ett nytt avtal mellan producenter och staden om markupplåtelse för återvinningsbehållare. Det tidigare avtalet upphörde vid årsskiftet och ett nytt avtal gäller från 2007-01-01. Förändringar i avtalet gäller bl. a ett ökat antal behållare med enhetlig utformning, att materialbolagen ansvarar för drift och renhållning kring behållare, materialbolagen ska vara tillgängliga på telefon och tömningen ska ske så att kärlen ej blir fulla. Det kommer även att finnas möjlighet för fastighetsägare som införskaffat egna kärl att kunna få dem tömda med kran. Man planerar också att inrätta tre mottagningspunkter där man kan ta emot stora mängder förpackningar.

RESERVATIONER M.M.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Ersättaryttrande gjordes av Oscar Fredriksson (c) enligt följande

Jag instämmer helt i alliansens förslag och därmed i nämndens beslut.